UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatvs De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distribvtvs

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

Svmmarivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

Visual Library

IO. CAROLI ANTONELLI
SAC. THEOL. AC I. V. D. VELITERNI.
LIBER PRIMVS.
DE CVLTV, ET PRIVILEGIIS ECCLESIARVM.

CVM Epiſcopus non ſolum ea, quæ fori externi, ſed etiam quæ interni ſunt, cognoſcat *cap. Cleros 21. diſt. cap. nouit. de Iudic.* ideò nos hunc ordinem ſequentes, de ijs primum, quæ ad externum forum, deinde, quæ ad internum ſpectant, Deo adiuuante dilucidè, ac breuiter agemus. Quia verò hic tractatus plenus eſt tam canonicis, quam ciuilibus legibus, operæ pretium eſt, aliquid de earum efficacia præmittere, vt vnico intuitu quiſque ſciat, quas, & quales leges ſeruare debeat, quo caſu ab illis immunis ſit, & quando à culpa etiam excuſetur.

SVMMARIVM.

1 *POSSVNT auctoritate humana Eccleſiaſtica condi leges, quæ obligent in conſcientia.*
2 *Leges humanæ ſi iuſtæ ſint, deriuantur à lege diuina, & æterna.*
3 *Leges iniuſtę non obligant.*
4 *Non omnes leges obligant ſub mortali, ſed tantum illæ, quarũ Auctores intendunt ſub mortali obligare.*
5 *An in dubio leges obligẽt ſub mortali.*
6 *An Prælatus imponens aliquam pœnam temporalem, præſumatur excludere ſpiritualem.*
7 *Solent legiſlatores Eccleſiaſtici cõminari ſpiritualem pœnam quãdo in Conſcientia volunt obligare.*
8 *Quando lex imponit grauem pœnam, grauis etiam cenſenda eſt culpa.*

9 *Nemo tenetur ante ſententiam declaratoriam ſoluere pœnam etiam ipſo facto latam.*

10 *Fallit in pœna excommunicationis, ſuſpenſionis &c.*

11 *An poteſtas ciuilis ferre poſſit leges obligantes ſub mortali.*

12 *Legum ciuilium Conditores non ad pœnam ſpiritualem, ſed ad temporalem tantum reſpiciunt.*

13 *Quando lex iuſta dicatur, vel iniuſta.*

14 *Iuſtè poſſunt Superiores punire transgreſſorem ſtatim ac lex ſufficienter eſt promulgata.*

15 *An liget lex vſu non recepta.*

16 *Præſumendum eſt, eam legem, quæ à Rep. non recipitur minimè ei conuenire.*

17 *Ad legem abrogandam non requiritur ſcientia Principis, qui nouerit legem vſu non recipi.*

18 *Quando lex dicatur vſu recepta vel non.*

19 *Quandò lex tollatur per non vſũ.*

20 *In lege ciuili requiritur acceptatio Populi.*

21 *Ad obligationem legis Canonicæ non requiritur acceptatio Populi.*

22 *Summus Pontifex a Deo poteſtatem accipit.*

23 *Eſſet contra fidem dicere ſummũ Pontificem non poſſe legem aliquã condere independenter à Populo, vel à contrario vſu.*

24 *Conſtitutiones Papæ eo ipſo, quod ſunt promulgatæ cenſentur effectuatæ.*

25 *Decretum irritans impedit contrarium vſum.*

26 *In quo caſu conſuetudo contraria derogare poſſit ſacris canonibus.*

27 *Quid dicendum ſit de Statutis, ſeu legibus Epiſcopi.*

28 *Poteſtas Epiſcopi à Papa deriuatur.*

29 *Romanus Pontifex poteſt Epiſcoporum iuriſdictionem tollere, minuere, & variare.*

30 *Lex, quæ per omnia diſponit, quod ius Diuinum, vel naturale, non poteſt tolli cõtraria conſuetudine.*

31 *Non poteſt Laicus acquirere iuriſdictionem in Clericos.*

32 *Quando lex Canonica reſiſtit alicui conſuetudini, illamque reprobat, vt irrationabilem, non poteſt talis conſuetudo abrogare legem.*

33 *An id, quod additur iuri Diuino, aut naturali contraria conſuetudine tolli poſſit.*

34 *Si conditor legis ſcit deſuetudinẽ, ſufficiunt duo, vel tres actus contrarij ad legem abrogandam, ſi vero ignorat, requiritur ſpatiũ 10. annorum.*

35 *Ad tollendam legem ciuilem iam receptam ſufficit conſuetudo decẽnalis, ad tollendam verò legem Canonicam requiritur conſuetudo quadraginta annorum.*

36 *Ad conſuetudinem inducendã non requiruntur neceſſario actus iudiciales.*

37 *In dubio præſumitur pro viridi legis obſeruantia.*

38 *Tranſacto decẽnio nõ poteſt Princeps compellere ſubditos ad ſeruandam legem vſu non receptam.*

39 *Lex non acceptata ab initio poteſt ſubſequenti tempore acceptari.*

40 *Quod tempus requiratur ad inducendam conſuetudinem in re Eccleſiaſtica, & ſpirituali, quæ ſit præter legem Canonicam.*

41 *Pri-*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

41 *Priuilegium per decennium amittitur, quando quis eo potuit vti & vſus non fuit.*

42 *An, & quando non recipientes legem peccent mortaliter.*

43 *Referuntur alij caſus, in quibus Doctores à mortali excuſant legũ tranſgreſſores.*

44 *An dies feſti noui Teſtamenti ſint iuris diuini, vel humani.*

45 *An conſuetudo cuiuſq; Prouinciæ, ſeù Ciuitatis attendenda ſit circa obſeruationem dierum feſtorum.*

46 *An opifices diebus feſtis vendentes calceos, vaſa terrea, veſtes, vel animalia ratione conſuetudinis excuſentur à mortali.*

47 *An ſimiliter excuſentur Tonſores ac molentes.*

48 *An excuſentur à præcepto audiendi miſſam puellæ, ſeu mulieres vbi conſuetum eſt, quod certo tempore non exeant.*

49 *An excuſentur muliones, vendentes pignora, ius dicentes Ruſticis, ac ipſimet ruſtici contrahentes, ac Notarij, qui eorum contractus celebrant diebus feſtis, & nu. 50. 51. & 52.*

53 *An valeant contractus diebus feſtis celebrati.*

54 *An Inquiſitores poſſint diebus feſtis acta conficere.*

55 *An teſtimonium ferri poſſit die feſto.*

56 *An diebus feſtis poſſit fieri executio realis, & perſonalis in cauſis ciuilibus, vbi adeſſet talis conſuetudo.*

57 *An Debitores de fuga ſuſpecti diebus feſtis in carcerem detrudi poſſint.*

58 *Epiſcopus poteſt ſua auctoritate ſupradictas, & alias ſimiles conſuetudines reprobare.*

59 *Epiſcopus poteſt prohibere nundinas, & mercatus, qui etiam ex antiqua conſuetudine fiunt.*

60 *Epiſcopo contradicente ſubditi non amplius à peccato excuſantur ratione conſuetudinis.*

61 *Leges Canonicæ non abrogantur niſi per conſuetudinem rationabilem, ac legitimè præſcriptam.*

62 *Conſuetudo in hoc caſu non eſt extendenda nec dilatanda.*

63 *In caſibus neceſſarijs, in quibus opera ſeruilia licitè exercentur, non poteſt exigi pœna.*

64 *Abſq. licentia Epiſcopi præſtari poteſt iuramentum pro pace, vel aliâ neceſſitate.*

65 *Epiſcopus tenetur credere viris bona fama, qui dicunt ſe cum cauſa exercuiſſe opera ſeruilia.*

66 *In dubio ſemper petẽda eſt licentia ab Epiſcopo.*

67 *An violantes præceptum dierum feſtorum amittant animalia.*

68 *Epiſcopi poſſunt facere Statuta etiam pœnalia.*

69 *Statuta huiuſmodi non debent cõtrariari Sacris Canonibus.*

70 *Si fiant in Synodo ſunt perpetua.*

71 *Edicta Inquiſitorum ſunt perpetua.*

72 *Item gratiæ ab Epiſcopo conceſſæ, niſi concedantur ad beneplacitum.*

73 *Ordinationes, ſeù edicta extrà Synodum temporanea ſunt.*

74 *Idem dicitur de edictis, quæ fiunt à Vicario Epiſcopi.*

75 *Cenſura lata per conſtitutionem Synodalem ſemper durat, ſecus ſi extrà Synodum.*

76 *Licentia audiendi Confeſſiones nõ*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

expirat mortuo delegante.

77 *Declaratur ſupradicta concluſio.*

78 *Litteræ dimiſſoriæ ad ordines non expirant morte concedentis.*

79 *An Vicarius Epiſcopi poſſit concedere litteras dimiſſorias.*

80 *An lex ciuilis liget Clericos & num. 81.*

82 *Lex generaliter diſponens non faciẽdo mẽtionem de Clericis ex vi directiua, non coactiua Clericos ligat.*

83 *Intelligitur quandò eſt Eccleſiæ fauorabilis.*

84 *Quando lex poteſt ſe habere ad cõmodum, & incommodum non dicitur præiudicialis*

85 *Leges generaliter promulgatæ, & quæ ſacris Canonibus non contradicunt, videntur ab Eccleſia approbatæ.*

86 *Clerici expendentes pecuniam vltrà taxam, aut vendentes triticũ maiori pretio, quàm ſit à Principe conſtitutum, peccant, & tenentur ad reſtitutionem.*

87 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili impoſitis.*

88 *Non lex ciuilis, ſed ratio naturalis Clericos ligat.*

89 *Eccleſia, ſeu Clericus hæres inſtitutus non conficiens inuentarium non tenetur vltra vires hæreditarias.*

90 *Citatio, & acta coram Iudice ſæculari facta contra intereſſe prætendentes in confectione Inuentarij non afficiunt Clericos creditores.*

91 *Clerici paſſiuè non ligantur iure congrui, neque ſtatuto de cauſis compromittendis inter affines, nec alio ſtatuto laicorum.*

92 *Clerici non comprehenduntur ſub ſtatuto laicali prohibente extractionem frumenti.*

93 *An leges, quæ certam formam in contractibus præſcribunt comprehendant Clericos.*

CAP. I.

De vi, ac poteſtate legis humanæ.

§. I.

An lex humana obliget in conſcientia.

1 POSSE auctoritate humana Eccleſiaſtica cõdi leges, quæ obligent in conſcientia etiam de rebus, quæ à lege diuina, & naturali preſcriptæ non ſunt, docent communiter Theologi cum *S. Thoma in p. 2. q. 96. art. 5. & Canoniſtæ in cap. 1. de Conſtit. Sylu. in ver. lex num. 9. Nauar. in man. c. 23. n. 48. Greg. de Valent. in tract. de Poteſt. leg. hum. lib. vn. cap. 2. Iacob. de Graff. Deciſ. aurear. par. 1. lib. 2. cap. 10. nu. 2. vbi dicit hanc eſſe veram & communem opinionem omnium Doctorum, & alij quos refert, & ſequitur Bonacin. tom. 2. in tract. de legibus diſp. 1. q. 1. pun. 7. §. 1. n. 1* & hæc conſtans ſemper fuit contra Lutherum, & ſequaces ſentẽtia SS. Patrum perpetuo etiam vſu ab initio naſcentis Eccleſiæ confirmata, quod, & Apoſtolorum canones, & Pontificum decretales apertè teſtantur.

Hæc concluſio conſtat etiam ex definitione multorum Conci-

lio-